

WAGNERIANA CATALANA Nº 43 ANY 2015

TEMA 10: ALTRES TEMES

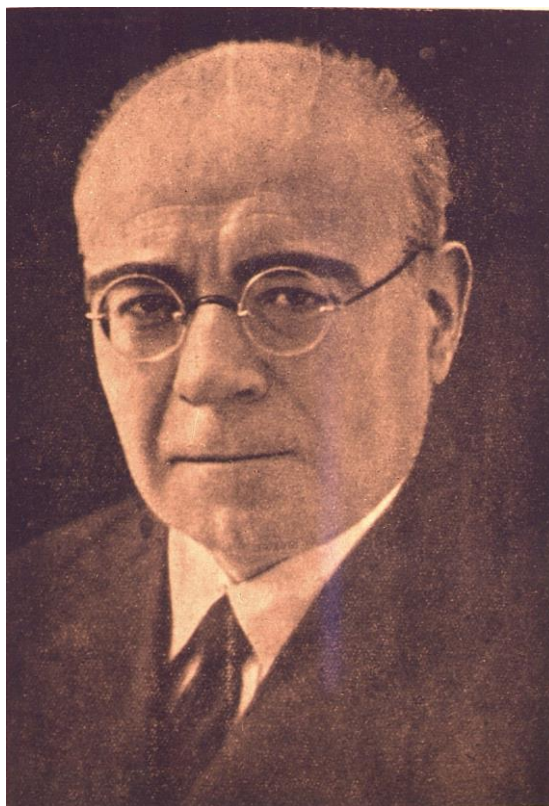
TÍTOL: **MANUEL BURGUÉS: UN ALTRE MÚSIC CATALÀ OBLIDAT**

AUTORA: *Eva Muns*

Manuel Burgés va ser un eminent concertista de piano i compositor, que va viatjar per Europa on va tenir l'oportunitat de conèixer destacats compositors i formar-se en la seva activitat artística, reconeguda amb nombrosos Premis i guardons més a l'estranger que a la seva Catalunya natal, on segueix essent oblidat.

Manuel Burgés i Juanico va néixer a Barcelona el 16 de gener de 1874. Va iniciar els primers estudis musicals a l'escola Municipal de Música d'aquesta ciutat sota la direcció del mestre Josep Rodoreda. Als 20 anys, es trasllada a la ciutat de Colònia

(Alemanya) i després de superar la prova d'ingrés amb la portentosa intermemòria de les 32 sonates de Beethoven, va accedir al Conservatori d'aquella ciutat, gràcies a la beca de Baldomer Cateura professor (Palamós 1856 - Barcelona 1929), i inventor de la mandolina espanyola, bandurrista, i creador de la mandolina com una bandúrria simples, i creador

del "Sistema

Pédalier Cateura" utilitzat per pianistes i compositors de la seva època, com Enric Granados i el propi Manuel Burgés, que compona la seva obra *Sonata*

*Associació Wagneriana Apartat postal 1159 08080 Barcelona
<http://www.associaciowagneriana.com> info@associaciowagneriana.com*

Dramàtica, estre-nada a París l'any 1901, de la qual la revista musical "Le Monde Musical", en la seva crítica va dir: "El Dr. Burgés amb la seva "Sonata Dramàti-ca" ha realitzat perfectament el que va fer Cesar Franck amb la seva Sinfonia en re i en alguna altre obra que va ser imitat i seguit per altres compositors mo-derns". Al llarg de la seva vida i doctorat en Música, Manuel Burgés va obtenir guardons i reconeixements diversos per tot Europa. L'any 1900 a Liège (Bèlgica) rep un premi com a compositor d'himnes, el 1901 a Berlin obté un premi pels seus poemes simfònics i de composició estrangera, i l'any 1906 a Hannover rep el premi de música estrangera. Manuel Burgés va emprar diversos pseudònims per a signar les seves obres: Manuel de Burgos, Richard von Grün, W. Krauss i Carlos Vergara.

En la seva estada a París, que inicia l'any 1897, es relaciona amb molts músics: coneix Isaac Albèñiz; acompanya al piano en un concert al violinista Pablo de Sarasate, té amistat amb Lada Landowska, Cecile Chaminade, Vincent D'Indy, Camille Saint-Saëns, Moritz Moszkowski, Massenet, Charpentier, etc., amb molts dels quals manté correspondència que es conserva en part a la Biblioteca de Catalunya. A aquesta ciutat, l'any següent presenta amb notable èxit, el sistema "Pédalier" per a piano, invent del seu protector Baldomer Cateura.

EL SISTEMA PÉDALIER CATEURA

Si dominar el piano, ja és per sí mateix un exercici extraordinari, no ho devia ser menys, tocar i donar concerts amb pianos amb aquest sistema incorporat, ja que a la dificultat habitual d'interpretar una peça, s'unia la d'emprar els quatre pedals addicionals que el Sistema incorporava. Per això, l'èxit de l'invent va ser peremptori i no va tenir el ressò que esperaven el seu inventor, Baldomer Cateura i el seu promotor, Manuel Burgés.

Les característiques del Sistema Pédalier Cateura, i les lloances al seu inventor, les va referir Sebastià Trullol i Plana (1) Mentre estava documentant-me sobre la biografia del mestre Burgés, espigolant a la Biblioteca de Catalunya textos de l'època, vaig trobar aquests dos articles que deuen ser dels pocs que algú hagi escrit sobre el tema i donada la gran casualitat i oportunitat de la troballa no m'he pogut estar de traduir-los i transcriure'ls parcialment. Crida l'atenció

la introducció filosòfica i les disquisicions tan assenyades que el Sr. Trullol incorpora en el seu text per pre-sentar el curiós invent amb tota mena de detalls i enaltir fins a la posició d'artista al creador de tal enginy:

“No hi ha res en l'art, per a mi, més digne de respecte que aquelles coses que s'aconsegueixen i s'imposen per la fe. Tota aspiració mantinguda per aquest foc sagrat té quelcom de sobrenatural, i potser és per això que l'art es diu que és diví: per entrar-hi cal creure-hi, com per entrar en la benaventurança mística. Perquè l'art té els seus misteris com els té la religió, quelcom que s'escapa a la perspicàcia dels sentits i de la raó i que no obstant ens arravata i ens admira i ens sorprèn. L'artista sense fe no deixa de ser un artífex més o menys hàbil, de la mateixa manera que ésser moral sense fe no passa de ser un mecànic de la raó, un constructor de sil·logismes o un recopilador de veritats per les que la ciència té formules fixes i solucions necessàries. De la mateixa manera que no hi ha sants sense fe, sense fe no hi ha

genis. I com la fe suposa l'anulació de l'orgull, no trobareu ni sants ni genis que no siguin humils. D'on es dedueix que la humilitat eleva l'home per sobre de totes les supèrbies amb que el mal esperit ha embogit el món.

Poden perdonar-se en art els

extraviaments, les equivocacions, i fins a cert punt, les lletjors: però mai la indiferència, aquesta peresa moral que extingeix tota llum i tot color, deixant

PIANOS ESTRELLA

(Antigua casa BERNAREGGI)

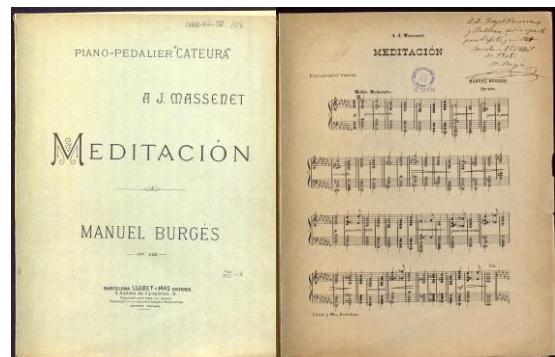
Exclusiva en España del **PEDALIER CATEURA**, de cuyo sistema se ofrecen ventajosamente pianos de tres, cuatro y seis pedales. Colocación á todos los pianos del artístico pedal **SORDINA CATEURA**.

Reparaciones ↔ Cambios ↔ Ventas á plazos

Despacho: **CORTES, 275**

únicament a l'ànima activitat per a produir obres mesquines que acabades de néixer cauen al pou de l'oblit, sense deixar rastre del seu pas per la humanitat. No fa pas gaire temps, poc més d'un mes, a la Sala Estela que acabat per ser el refugi de concertistes en una ciutat on l'art musical gairebé no té lloc on ubicar-se amb decència, vaig poder arribar a la convicció del que aconseguieix la fe i la constància quan es proposen pujar al Capitoli per l'empinada pujada que tantes fatigues i maldecaps produeix als que marxen valerosos a la victòria. Dos artistes valents d'ànim i de temperada voluntat van oferir al públic les seves conquestes, els fruits de la seva benemèrita tasca, (es refereix a l'inventor Sr. Cateura i a la pianista Montserrat Sampere, de qui fa grans elogis per la forma delicada i correcta de la seva execució) perquè els provés i es donés compte que la saba que els ha produït és fecunda i vivificant. Quan parlo d'artistes, no ho dic per la seva professió, doncs entenc que la professió d'artista és quelcom semblant a una mena de malaltia de l'art, quelcom que atenta a la seva excel·lència,, precipitant-lo del cel a la terra, on després és assaltat per aquesta fermentació de cucs que es diu **vanitats** que acaba per devorar-lo després d'haver-lo mort. Lo d'artistes ho dic per la seva naturalesa, per les seves aspiracions, els seus anhels, les seves creences, perquè te ales, on cavalca l'ànima i es llença envers allò invisible, a allò que flota i vibra lliure de lligams de terra, envers regions pures a les que de vegades ens hi porten els somnis i que resten després incrustades en la imaginació durant tota la vida, invitant-nos constantment, com va dir el poeta, al **repòs etern**.

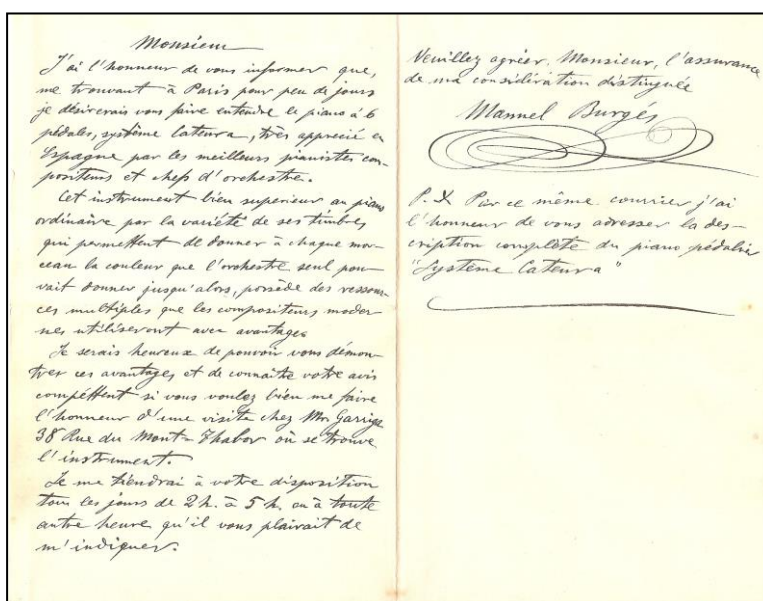
Un d'aquests artistes es mereix ben bé el títol d'il.lustre, avui que es prodiguen sense miraments i sense raó, els més alts títols. Cateura, l'inventor d'un sistema de pedals que aplicat al piano transforma el popular instrument en un altre de nou, donant-li sonoritats i vibracions que mai van ser assolides per altres invents i perfeccionaments anteriors. Aquest és l'artista. La seva obra representa llarg temps d'estudi, hores de vigília, desenganys abundosos, i al mateix temps un entusiasme gairebé temerari, constància indomable, voluntat completa i sobre tot una fe

ardent en la seva idea, com la d'aquell viatger que sap que després de traspassar emmaranyats i laberíntics boscos tropicals que ha de creuar obrint-se camí a cops de destrat, arribarà a la fecunda plana o al somniat cim des d'on tot es divideix sota els nostres peus, petit i miserable. Allò que l'invent significa pel seu autor, pocs seran els qui sàpiguen conèixer-ho i estimar-ho.

...“El Pédalier de Cateura no engrandeix el piano, sinó que el poetitza. ... l'invent del Sr. Cateura, en concret es resumeix en el següent: quatre nous pedals: El tonal, l'harmònic amb doble efecte, el clar i la sordina. El **pedal tonal** no és més que una nova aplicació de l'inventat per Stenway. Per la seva meitat manté una nota tota la seva vibració, lliure de l'apagador, mentre que la resta

de l'acord
apagat,
gràcies en
se un
preludiar
frase
confusió i
se la
neta
esforç ni
pel

resta
podent
ell brodar-
cant,
només una
sense
destacant-
melodia
sense
dificultat
pianista. El

pedal harmònic és el que, a parer meu, degué porat més estudis i més maldecaps al seu autor, ja que el seu invent respon a lleis matemàtiques precises i a lleis físiques axiomàtiques, o sigui, a la correspondència de les vibracions, els principis de l'acústica, els múltiples efectes de les quals coneix perfectament l'expert en arts musicals. Els seus efectes artístics són molt originals i atribueixen al piano qualitat d'instrument de trasteig, cosa fins ara completament desconeguda. Els sons que es produeixen amb l'ús d'aquest pedal participen de les harmonies dels instruments de corda i de la vibrant tonalitat de la lira percutida. Amb una pulsació adequada s'obtenen amb aquest pedal matisos originalíssims especialment en els passatges imitatius, en els que la gràcia és el color i la vida de la frase. Però aquest pedal té encara una altra aplicació potser de més importància artística que l'anterior i consisteix

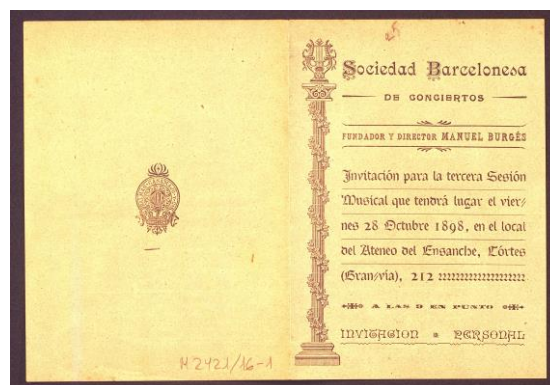
en el lligat d'octava. Polsat l'acord o la nota, i aplicant acte seguit el pedal, 'harmonia es trasllada dolçament a l'octava alta, produint això dos efectes diferents: un semblant a l'arrossegament en els instruments d'arc i un altre de prolongació de la vibració, que s'aprecia per l'oïda com una ressonància: així s'obté una extensió del so, una elasticitat que no s'havia cregut possible obtenir en el piano, donades les seves condicions i naturalesa. En virtut d'aquest mecanisme, el piano perd la seva sequedat i el que es podria dir, la seva fredor, ja que combinant aquest pedal amb els pedals fort i celeste, el pianista pot, si és hàbil, assolir mil variats efectes de sonoritat, mai somniats pels més anomenats constructors i els concertistes més experts. He escoltat mitjançant aquest instrument un efecte d'or-gue encan-tador.

El **pedal clar** és l'al-tra pedal de creació molt personal i dona al gran piano la so-noritat de l'antic cla-vecordi, pel qual van es-criure tanta música els clàssics dels segles XVII i XVIII. Però així com en el clavicordi els sons resultaven de volum estret i de tènue vibració, com el gran piano no perd la seva naturalesa ni en el seu cordatge ni en la tapa harmònica, resulta un clavicordi potent, perlejtant, de notes cristallines i rodones, una mica nasals, però sense les impureses de l'antic piano, en el que la tenuïtat de les cordes i la superfície dels pedals ho envoltava tot, confonent-lo i enredant-lo en una ressonància de guitarra.

Finalment, **la sordina** és una perfecció d'allò que s'havia usat no fa molts anys, encara que el seu mecanisme és diferent i els seus efectes no tenen major valor artístic. Amb el seu ús el so perd la seva força de claredat però no de vibració, de tal manera que el cant s'idealitza, allunyant-se sense menyscabo del portament i del volum. Aquest pedal té una importància artística inapreciable: és un complement del gran piano. L'antic pedal celeste no li és mai prou al concertista per a arribar als efectes del pianissimo, ni els dits, per molt hàbils que fossin, van tenir mai tan exquisit tacte que pugues dur al cant a un extrem de tenuïtat tal que sonés com un eco suau, llunyà, sospirant. La sordina idealitza la frase, l'envolta en una finíssima xarxa, donant-li una vaguetat dolcíssima. Aquest pedal per sí sol ha de conquerir pel seu autor els llores de la glòria”.

Els pianos dotats d'aquest sistema gaudien d'una sonoritat especialment apta per l'acompanyament d'instruments de plectre, com la bandúrria o la mandolina, va ser adoptat per diversos compositors de l'època i presentat en l'Exposició de Belles Arts i Indústries Artístiques de Barcelona i en l'Exposició del Teatre i la música de París l'any 1898. Si bé la Fàbrica de Pianos Estela que els construïa i venia, no va tenir els encàrrecs suficients i va deixar de fer-los i de comercialitzar-los. Segons m'informa el Museu de la Música de Barcelona, no existeix cap piano amb el Sistema instal·lat, ni tampoc cap enregistrament o gravació d'obres interpretades amb pianos amb aquest invent, segons informe de la Secció de Música de la Biblioteca de Catalunya.

L'any 1898 Burgés viatja a Noruega on coneix el compositor Eduard Grieg i la seva esposa Nina, en el seu domicili a Bergen. La correspondència entre ambdós músics, que es mantindrà al llarg dels anys, es conserva a la Bergen Offentige Bibliotek i a la Biblioteca Nacional de Catalunya. A aquest compositor li dedicarà el poema simfònic "*Festa oriental*".

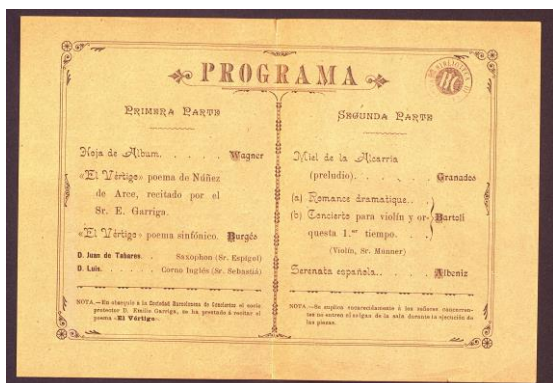

MANUEL BURGÉS A BARCELONA

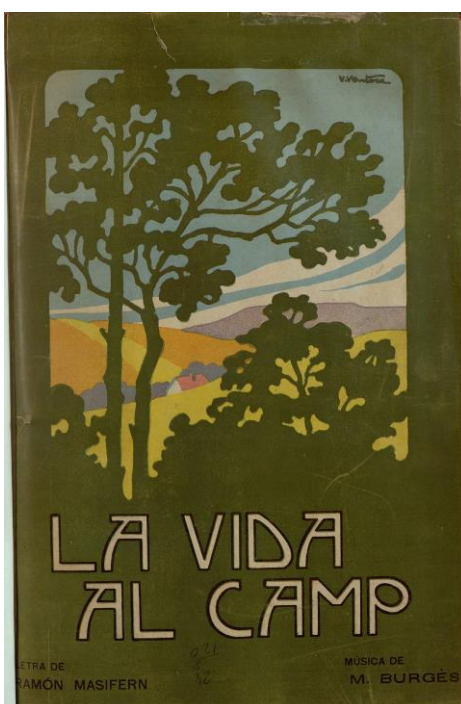
Tot i que va residir a París i a diverses ciutats d'Alemanya dels 20 als 28 anys, l'any 1904 a Barcelona es casa amb la pianista Carolina Lasheras de Vergara i l'any 1909 neix la seva filla Maria de la Bonanova, que va destacar també com a pianista i compositora, tot i la seva mort prematura als 23 anys.

Es coneixen diversos domicilis del compositor a la ciutat: al carrer Casanovas 214, l'any 1906 rep correspondència al carrer Roselló 217, l'any 1909 el trobem instal·lat a una torre del carrer Bertran, per acabar residint al carrer

Vallirana 56, el barri de Sant Gervasi l'any 1912.

Va fundar a la Sociedad Conciertos establerta entitat que oferia i el Sextet Ibèria, junt Carbonell, flauta, clarinet, Canari, Dodero, Piano, del director. Va ser de la música, i composició a Barcelona, la dècada donar molts concerts col.laborar amb

Barcelona l'any 1899 Barcelonesa de al carrer Balmes 125, recitals als seus socis amb els professors Valero, oboè, Luengo fagot, Flores, corn, i qual en va ser professor de Teoria harmonia, contrapunt l'Acadèmia Ainaud de dels anys 1920. Va a la Sala Mozart i va l'Associació

Wagneriana en un concert ofert pel baríton Ramon Blanxart, i el tenor Joan Raventós, en el que junt amb Alexandre Ribó, va acompanyar-los al piano, sota la direcció d'Antoni Ribera. També va ser director d'orquestra i de l'Orfeó Canigó. Autor d'un Tractat de composició i d'un Mètode complet de piano. El seu lema era: Llibertat i Estètica.

MANUEL BURGÉS COMPOSITOR

L'esmentat Fons Manuel Burgés consta ingressat com a donació a la Biblioteca de Catalunya des de l'any 1968. En una llibreta manuscrita, plena de

*Associació Wagneriana Apartat postal 1159 08080 Barcelona
<http://www.associaciowagneriana.com> info@associaciowagneriana.com*

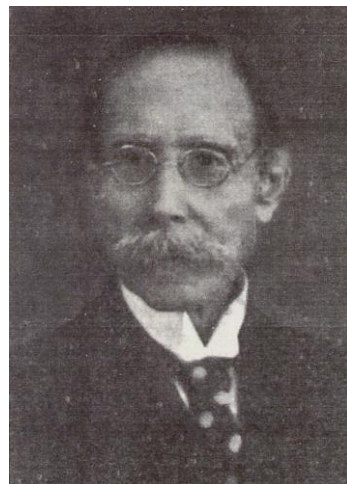
correccions, passada a net en un altre document també manuscrit, hi figuren catalogades 870 obres, de diversos gèneres musicals. Per tant, estem parlant d'un compositor prolífic, més conegut i valorat a l'estranger que a la seva pròpia terra i que va fer de la música, a la que s'hi va dedicar plenament, el seu medi de vida. Atesa la varietat i quantitat d'obres, només referirem alguns dels títols més significatius, a tall d'exemple.

El poema simfònic "*El Vertígen*", opus 237, amb text de Gaspar Núñez de Arce, Burgés va dedicar-lo a Camille Saint-Saëns, el qual en agraïment en una carta li va escriure "Vostre "*Vertígen*" és tan gran i tan elevat que en haver-me'l dedicat, em doneu el passaport per l'altre món, i sinó és així, feu empètitir els meus poemes simfònics. De totes maneres, accepto la dedicatòria amb vertadera gratitud, i deixeu-me que també us dediqui el meu poema simfònic "*La Nuit*". La còpia manuscrita de la partitura signada pel seu autor, data de 20 gener de 1890 i es conserva en el Fons Manuel Burgés de la Biblioteca de Catalunya. (Ref^a M2346-2363) El poema de Gaspar Nuñez de Arce, musicat per a gran orquestra, conté 52 cants, l'últim dels quals diu: "Nunca el torpe matador, de su víctima se aleja, y el miedo ver no le deja que va de ella en derredor. Al fin recoge el traïdor de sus maldades el fruto, que a veces, Dios, en tributo a su justicia ofendida, todo el dolor de una vida reconcentra en un minuto".

El poema simfònic per a orquestra simfònica "*Una idea fixa*", en reducció per a quintet de cordes, va dedicar-lo a Vincent D'Indy, i la crítica del periòdic "Nació Catalana", en va parlar així: "És una peça bonica tant pel que fa a la seva originalitat i bon gust del tema musical, com per l'orquestració sòbria i elegant que desenvolupa".

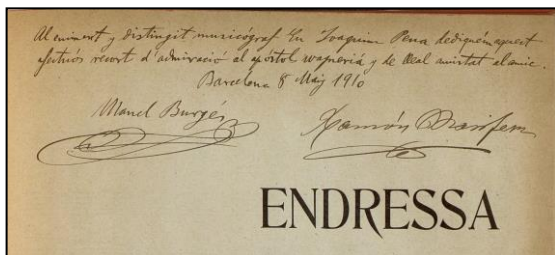
El poema simfònic "*La vida al camp*", Op.489, és la seva obra més brillant i destacada. Escrit per a gran orquestra i cor, va ser estrenat a Colònia l'any 1900, i va ser després interpretat l'any 1905 a Bergen sota la direcció de Grieg, com també a Paris, Milan, Londres, Amsterdam i Barcelona amb notable èxit. Amb text del poeta, rellotger i músic bisbalenc Ramon Masifern (1858-1936) l'obra va ser traduïda a l'alemany i a l'espanyol per Joan Fastenrath, que va ser gran amic del compositor, a l'anglès pel poeta català Ramon Ros i a l'italià per Silvio Nicoletti. Aquest poema bucòlic popular, va obtenir gran èxit. De l'obra

literària se'n van fer vuit edicions. Masifern, autodidacte, poeta del poble, va agrupar els vint cants del llibre en quatre capítols de cinc parts cadascuna; cada part es correspon a una estació de l'any i a una de les quatre estacions de la vida. El pròleg de la primera edició de 1902, va córrer a cura de Jacint Verdaguer. Són versos plens de sensibilitat i lirisme que exalten la natura, la vida senzilla.

Musicalment, l'obra consta d'un preludi, el salm 116

Laudate Dominum omnes gentes per a cor de nois i orgue, una Endressa per a cor i piano *Com la vida de pagès no n'hi ha pas de més tranquil.la*, que el compositor va dedicar a Joaquim Pena, apòstol wagnerià, eminent i il.lustre musicòleg. La Primavera que consta dels poemes següents: Encantament, "*el bon temps ja és arribat, fendeix l'espai l'oreneta, obre son calze la flor, i el cel, més blau s'asserena*" La casa pairal, Amorosa, La font de la roureda, "*somriu un cel pur i blau, l'airet fresqueja, els aucells canten jolius, el sol es lleva*" La tortoreta, "*de matí, de matinet, he vist que duia becada, la tortoreta gentil que sents cantar a trenc d'alba*". A l'Estiu trobem: Migdiada, *S'alça avui la migdiada xafagosa i recremant*, La sega, Els focs de Sant Joan, "*no veus a l'era les foguerades que al cel se'n puguen i els núvols dauren? No veus que airosa, la fadrinalla salta i volteja la roja flama? No sents com venen les alenades, del verd espígol que el vent escampa?* La batuda, A fira. A la tardor hi inclou: La verema, Natura trista, *Escarnint la primavera, se'n vol brotar la tardor* Un vol pel camp, *La tardor tot i ser trista també riu de tant en tant*, Tots Sants, "*Mira mira com rodolen les fulles que van caient...! semblen aucells malaltissos arraulits de fam i fred. Oh, quin jorn més trist i negre tenim avui, amor meu, com es plan-*

yen les cam-panes, quina roncòr que fa el vent!", La cacera, i al capítol de l'hivern figu-ren: Primers freds, Nadal, "*Nadal, oh, esposa mia, quin jorn més bell! i quin esclat de joia pel món enter!*

No sents d'alt de l'ermita del Naixement, com tritllen les campanes pel Rei dels reis? L'oliverada, La florida de l'ametller "L'ametller ja en treu florida. Què

atrevit és l'ametller! Ell al cor de les gebrades son mellor vestit llueix!" i La tramuntana(2). La partitura completa es conserva en un volum relligat i en un altre volum, la part dels cors. (Refª M-2366).

Amb aquests textos tan descriptius i poètics, Manuel Burgés no va tenir dificultats per a compondre una peça molt lírica. Mantenint la divisió de 20 cants, Burgés hi afegeix un preludi i un intermedi o endressa. L'estrena íntegra de la partitura a Barcelona, va tenir lloc l'any 1915, a l'Ateneu Autonomista del III districte, amb motiu de la visita del compositor i pianista Domenico Rossi a aquesta ciutat. Va ser interpretada per Salvador Recasens, tenor, Dolors Jordà, soprano, Teodor Werner violí primer, Miquel Doñate, violí segon, Domenico Rossi, viola, Virginia Goletti, arpa, Manuel Burgés, piano i l'Orfeó Canigó tots sota la direcció del metre Burgés. L'acte va tenir molt ressò i la premsa va dir:

"És de lamentar que un poema de la volada de *La vida al camp*, que promet donar la volta al món, sigui desconegut a Barcelona per raons que omitim desentranyar i que deplorem."

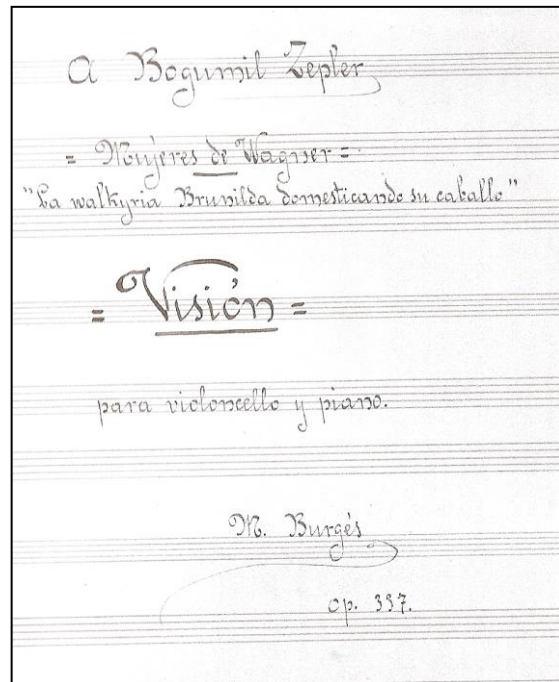
Altres obres seves són: *Serenata trovadoresca op. 524*, per a flauta,

mandolina espanyola, guitarra i arpa cromàtica, estrenada primer a Colònia i a Barcelona el 1916, la *Test-March op. 661* en homenatge a Wagner, estrenada a Bayreuth i dirigida pel propi autor en presència del Kayser Guillem II qui li va fer obsequi d'una anell d'or amb els atributs reials (dada no contrastada). En aquest sentit, el Diccionari de la Música il·lustrada Vol i, pag 230, a l'entrada del compositor, figura com autor d'una *Marcha Homenaje a Wagner*, però en el catàleg no figura cap obra amb aquest títol. (Refª 2424).

Altres composicions seves són: l'òpera *Siannah, op. 442*, de l'any 1906, dividida en quatre actes i cinc quadres, encara no representada, la partitura de la qual es conserva en el fons Manuel Burgés de la Biblioteca de Catalunya que consta de 356 pàgines, està dedicada al mestre Camille Saint-Saëns l'esborrany de la qual va enviar-la al mestre Tomás Bretón segons carta d'aquest de l'any 1903, (Refª M 2372); *Nocturn núm. 8 op. 131*, per a piano, *La Font de la Poesia*, obra per a cant coral, *Romanza Andaluza* i *Ideal Vals* per a

mandolina i piano, *Valses burlesques*, *Meditació* de Jules Massenet adaptada al Sistema Pédalier Cateura *Filant*, *fulla d'album*, *Serenata granadina*, *Invitació al galop*, *Invitació a pas a 4 per a piano*, *Natura trista*, *Noche de Ronda*, *Scène populaire*, dedicada a Theodore Dubois, *Romance dramàtique pour violon et piano* (ou hautbois avec orchestre d'instruments à cordes, op 151, datada del 3 de novembre de 1900 dedicada a Jules Massenet, *Mujeres de Wagner*

amb el subtítol "La Walkiria Brunilda domesticando su caballo", Visión op. 337, per a violoncel i piano (i orquestra d'instruments d'arc, manuscrita, signada per l'autor , datada a Berlin, 3 de maig de 1903, consta de 10 pàgines i la va dedicar a Bogumil Zepler, compositor (1858-1918)

autor d'operetes com *El Bescompte de Letovières*, *Monsieur Bonaparte*, *Els Banys de Lucca*, entre d'altres i d'adaptacions lliures per a piano de *Lohengrin*, *Hansel i Gretel*, etc. (Refª M 2348-1-3).

Altres obres de Burgés són: *Fest-March Joahannes Fastenrath Eintritt im Walhall* (entrada de Fastenrath en la Walhalla) op. 639 i 645, marxa militar, (Refª M- 2369), *el Ballet Le fils du roi*, op 357, per a instruments de corda, *Ballet per a hautbois et instruments à cordes* op. 367, dedicat al seu il.lustre amic Juan Fastenrath, *Isabelle*, *Marche Enfantine* op. 360, per instruments de corda, (Refª M2349-1-4), *Halling*, *dança norueg* op.583, *Springdans* op.673, *Tristeza* (*Tristesza*, *Tristesse*, op 628, poema simfònic per a violi, viola, violoncel, orquestra de corda i piano dedicat a Nina Grieg, esposa del músic norueg, amb qui va tenir bona amistat, datat el 9 de desembre de 1910 (Refª M2352-2), *Corteig i dança de les belleses* , per a mandolina i piano, dedicat a la seva filla, etc. Entre les seves composicions de música religiosa destaca *Elevació per a orgue* op. 818, *La Cena de los Apóstoles*, op 875, tríptic simfònic per a piano a

quatre mans i arpa, adaptació lliure de la seva filla Bonanova Burgés, partitura manuscrita de 12 pàgines, (Refª 2343 1-5), *Gracias a María*, op 848, text de Lope de Vega, *Jesús en la Cruz*, op 876, *Marcha Eucarística op 873 bis*, *El retorno del Calvario op.874*, per a piano a quatre mans,

etc. (Refª 2329 i 2421). Aquestes darreres obres, de marcat sentit religiós, corresponen als opus últims del catàleg de Manuel, i be podrien ser escrites per Maria Bonanova, atesa la seva coneguda devoció cristiana.

Manuel Burgés va morir d'accident al Passeig de Gràcia a Barcelona, el 3 de novembre de l'any 1945.

Pel seu caràcter introvertit i tímid, per haver intentat de cercar la glòria més enllà de les nostres fronteres, Manuel Burgés no va assolir aquí el més gran reconeixement, però sens dubte va ser un treballador infatigable, un artista complet que mereixeria ser valorat i que la seva obra fos interpretada i donada a conèixer. Cal voluntat i fe, perquè els programadors, directors de cors i d'orquestra i solistes, incorporin el nom de Manuel Burgés en els seus recitals i concerts. Les partitures les tenen ben a prop, només cal cercar-les a la Biblioteca Nacional de Catalunya La possibilitat de fer-ho és fàcil. Val la pena intentar-ho

NOTES:

(1) Escriptor. (Figueres-1853- Girona) Autor de reculls poètics i del llibret d'òpera Artus d'Amadeu Vives i obres de teatre, en dos articles publicats a la Revista La Música Ilustrada Hispano-Americana (Any II, núms. 16-17, del 10 i 25 d'agost de 1899).

(2) Ramon Masifern. La Vida al camp. Llibres del Segle. novena edició. Abril, 2006.

** Les referències insertades corresponen a les que figuren en el Fons Manuel Burgés dipositat a la Biblioteca de Catalunya.

** Les partitures manuscrites originals així mateix, poden consultar-se a l'esmentat Fons.

Esquela de La Vanguardia

11 noviembre 1945

Don Manuel Burgés Juanico Maestro-Compositor Viudo de doña Carolina Lasheras de Vergara ha fallecido, a los 71 años de edad, habiendo recibido los Santos Sacramentos y la Bendición Apostólica (E. P. D.)

Sus afligidos: hermanos políticos, sobrinos, primos, demás familia y don Francisco Bernabeu e hija, al participar a sus amigos y conocidos tan sensible pérdida, les suplican le tributen un recuerdo en sus oraciones y se sirvan asistir al Hospital Clínico, mañana miércoles, a las once de la mañana, para acompañar al cadáver a la iglesia parroquial de Nuestra Señora del Pilar, y después al Cementerio del Sudoeste.

No se invita particularmente